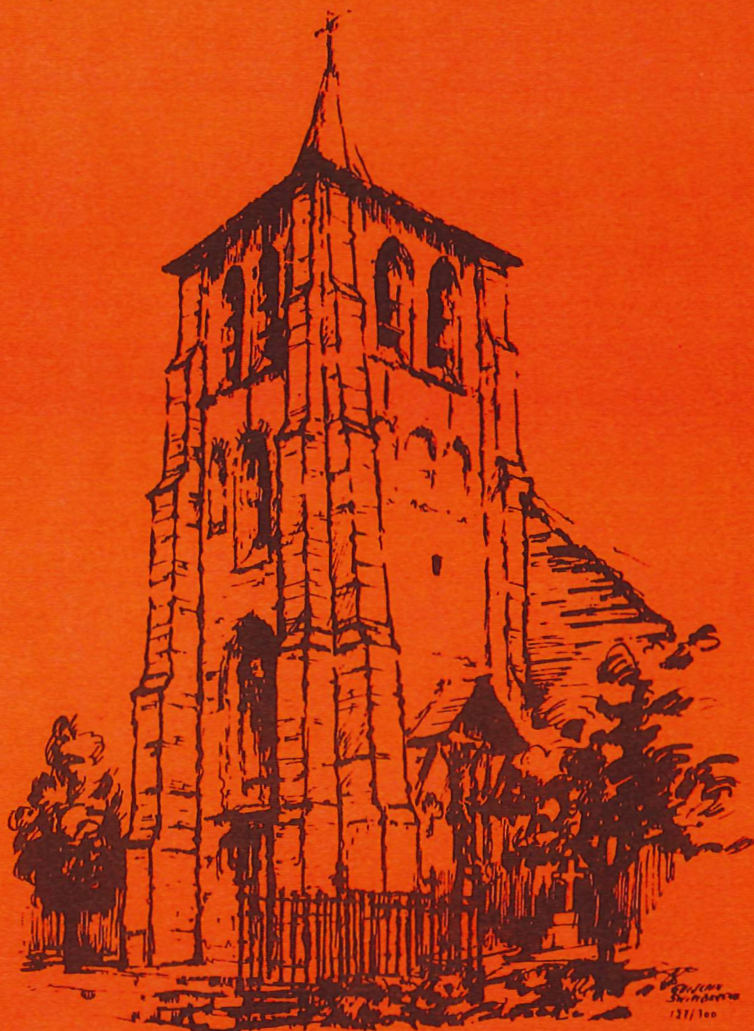

ZILLEGHEM

Verantw. Uitgever: B. Denys, Klaprozenlaan 13, 8200 Loppem-Zedelgem

SEPTEMBER 1996 - 17de JAARGANG - Nr 3
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING
VOOR HEEMKUNDE EN GESCHIEDENIS
"PASTOOR RONSE"

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

INHOUD

Cappon Géry	<i>Gemeenteraadsverkiezingen in Aartrijke, Loppem en Zedelgem in het midden van de 19de eeuw</i>	87
Cappon Géry	<i>Status Animarum van Zedelgem anno 1755</i>	94
B.D.	<i>Zeeuws-Vlaams uitstapje van onze Heemkundige Kring</i> ...	128

SEPTEMBER 1996 · 17de JAARGANG · Nr 3

REDACTIE EN BEHEER

Bertrand Denys
Patrick Arnou
Géry Cappon
Victor Deceuninck
Filip Demeyer
Michel Demeyer

Klaprozenlaan 13, Loppem
B.J. Lievensstraat 12, Zedelgem
Patrijzenhoek 9, Zedelgem
Groenestraat 29, Zedelgem
Aartrijkestraat 18, Aartrijke
Aartrijkestraat 18, Aartrijke

Lidmaatschap: 250 F

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27
Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"
Zedelgem

Studies verschenen in "Zilleghem" of uittreksels daarvan, mogen niet gebruikt noch aangehaald worden zonder te verwijzen naar dit tijdschrift en de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.

**GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN
IN AARTRIJKE, LOPPEM EN ZEDELGEM
IN HET MIDDEN VAN DE 19de EEUW**

Géry Cappon

De eerste kieswetgeving dateert van 3 maart 1831 en werd nog tijdens het Regentschap door het Nationaal Congres goedgekeurd. Daarbij werd geopteerd voor het gedifferentieerd cijnskiesstelsel, dat van stad tot stad verschilde. De cijns van de kiezers in de platelandsgemeenten bedroeg 20 florijn en de stemming was niet verplicht. De eerste herziening van de grondwet van 7 september 1893, bracht daar verandering in: er werd overgegaan van stemrecht op stemplicht. De Koning benoemde, volgens de eerste gemeentewet, die dateert van 30 maart 1836, de Burgemeesters en de Schepenen. De gemeenteraadsverkiezingen grepen plaats om de drie jaar, waarbij een deel van de verkozenen vervangen werden. Voor enkele gemeenteraadsverkiezingen uit het midden van de 19de eeuw zijn gegevens beschikbaar. Het betreft hier de periode, waarin nog geen voorgedrukte stembiljetten bestonden en waarbij de stemgerechtigden de naam/namen van hun kandidaat/kandidaten zelf moesten noteren, wat meestal dagen voor de verkiezingen vervuld werd. De stemgerechtigden waren opgenomen in een cijns-tabel en brachten op de verkiezingsdag hun stem uit na naamafroeping. Dergelijke praktijken veroorzaakten uiteraard heel wat gesjoemel: o.m. werd vooraf door de kandidaten een kenteken aangebracht op het stembiljet, waardoor de "belofte" van de kiezer nagetrokken kon worden. Deze toestand bleef aanhouden tot de

invoering van de wet van 16 januari 1877. Vanaf dat ogenblik moesten de voorgedrukte formulieren, waarop de kandidaten alfabetisch gerangschikt werden, gebruikt worden. In vele gevallen leverde dit goede resultaten op voor de bovenaan op de lijst staande kandidaten. Later werd overgegaan tot een alfabetische rangschikking, beginnende met bijvoorbeeld de letter 'r'.

1. AARTRIJKE

Bij de verkiezingen van 22 augustus 1848 waarbij de verkozenen zitting hadden tot eind 1854, waren er 99 stemgerechtigden in Aartrijke, waarvan 85 personen hun stem gingen uitbrengen. Landbouwer Pieter Logghe, die 48 stemmen behaalde, en zijn collega-landbouwer Jan Strubbe, die 72 naamstemmen bewam, werden op 7 oktober 1848 respectievelijk benoemd tot Burgemeester en Schepen van de gemeente Aartrijke.

Naam	Geb.dat.	Beroep	Functie	Stem
Pieter Logghe, 58 jaar	01.02.1790	landbouwer	Burgemeester	48
Jan Strubbe, 51 jaar	01.09.1797	landbouwer	Schepen	72
Jan Cool, 45 jaar	05.08.1803	landbouwer	Raadslid	77
Karel Bullynck, 45 jaar	14.10.1803	landbouwer	Raadslid	72
Frans Termote, 45 jaar	06.09.1803	bakker	Raadslid	48
Charles Decroeser	niet vermeld	bijzondere	Raadslid	33

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 28 oktober 1851 bevatte de cijnstabel 98 stemgerechtigden, waarvan 86 hun stem uitbrachten. Op 3 januari 1855 werd Pieter Logghe als Burgemeester bevestigd; dit gold ook voor Schepen Jan Strubbe. De verkozenen zetelden tot eind 1857.

Naam	Geb.dat.	Beroep	Functie	Stem
Ferdinand Dewachter, 51 j	02.02.1800	landbouwer	Raadslid	58
Joseph Rabaey, 59 j.	05.12.1792	landbouwer	Raadslid	59
Bernard Fonteyne, 55 j.	07.04.1796	landbouwer	Raadslid	85
Bernard Vandebussche, 44 j	07.12.1807	landbouwer	Raadslid	55
Charles Lievens, 54 j	12.09.1797	landbouwer	Raadslid	79

Ferdinand Dewachter werd benoemd tot schepen op 1 januari 1852.

2. LOPPEM

De beschikbare gegevens m.b.t. Loppem dateren van de verkiezingen van 28 oktober 1851, waarbij de verkozenen zitting hadden tot eind 1857. Op 74 stemgerechtigden maakten 62 mannen gebruik van hun stemrecht.

Naam	Geb.dat.	Beroep	Functies	Stem
Pieter Matthys, 53 j	04.06.1798	landbouwer	Schepen	35
François Lagast, 53 j	21.05.1798	herbergier	Raadslid	32
Jan Vanmaele, 36 j	08.04.1815	landbouwer	Raadslid	40
Jan Desplentere, 71 j	01.01.1780	landbouwer	Raadslid	38

De heer Pieter Matthys werd benoemd tot schepen op 9 januari 1852.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 31 oktober 1854 was het aantal stemgerechtigden gestegen tot 83; slechts 63 brachten hun stem uit, die allemaal stemden voor Charles van Caloen van het Groot Kasteel van Loppem. De verkozenen zetelden tot eind 1860.

Naam	Geb.dat.	Beroep	Functies	Stem
Charles van Caloen-de Gourcy, 43 j.	30.08.1815	eigenaar	Burge-meester	63
Leopold Willems, 61 j	25.01.1793	landbouwer	Raadslid	35
Joseph Adriaens, 53 j	15.03.1801	landbouwer	Raadslid	42
Anthoine De Blaere, 51 j	31.03.1803	wagenmaker	Raadslid	32
Henri Grimonpré, 57 j	05.03.1797	landbouwer	Raadslid	39

Burgemeester Charles van Caloen-de Gourcy werd bevestigd als Burgemeester op 3 januari 1855.

3. ZEDELGEM

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 28 oktober 1851 waren 104 stemgerechtigden ingeschreven in de cijnstabel, waarvan slechts de helft op de stembusdag kwam opdagen: 53 !

De heer Bernard Rommel werd benoemd tot schepen op 9 januari 1852.

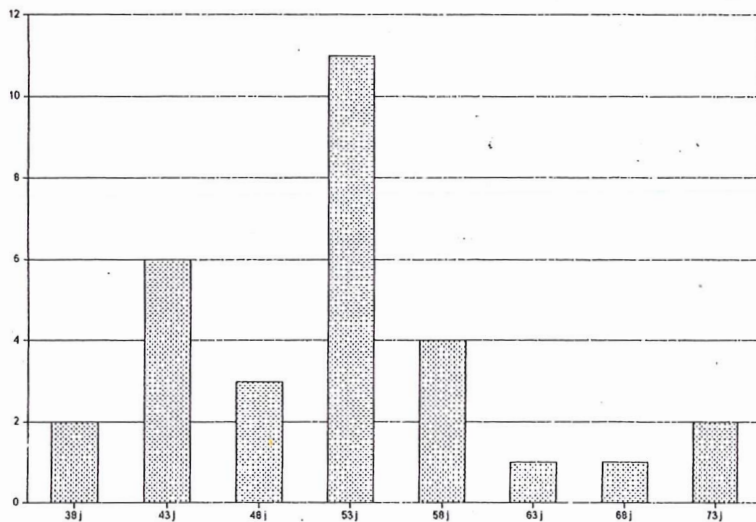
Naam	Geb.dat.	Beroep	Functie	Stem
Bernard Rommel, 68 j.	24.01.1783	molenaar	Schepen	48
Henri Adriaens, 49 j.	31.01.1802	landbouwer	Raadslid	50
Jacques Vanhoutte, 55 j.	24.12.1796	herbergier	Raadslid	51
François Meulemeester, 56 j.	08.03.1795	herbergier	Raadslid	48
Charles Pattyn, 51 j.	03.04.1800	landbouwer	Raadslid	49

Bij de verkiezingen van 31 oktober 1854 kwamen van de 102 stem gerechtigden meer stembusgangers opdagen: 70. Joseph Lievens, molenaar op de "Plaetsemeulen", werd benoemd tot Burgemeester op 3 januari 1855. De verkozenen mochten zetelen tot eind 1860.

Aantal van de verkozenen per leeftijd

Het Beroep van de verkozenen.

Nr	beroep	aant.	proc.
1	landbouwer	22	71
2	herbergier	3	23
	molenaar	2	
	wagenmaker	1	
	bakker	1	
3	bijzondere eigenaar	1 1	6

Uit de verkiezingsuitslag, naar het beroep, mag aangenomen worden dat de verkozenen een neerslag zijn van de stemgerechtigde bevolking: m.a.w. de drie gemeenten bestonden hoofdzakelijk uit landbouwers, die het minimum aan cijns betaalden. De handelaars vormden een kleinere groep, terwijl de adel laag scoorde. Die lage score was in Loppem voldoende om het burgemeesterschap op te leveren. De drie deelgemeenten van Groot-Zedelgem hadden dus een agrarisch karakter.

Belangstelling van de kiezer voor de verkiezingen.

In Aartrijke was de opkomst voor beide verkiezingen vrij stabiel: ca. 85 procent. In Loppem bleef de opkomst in absolute cijfers ook status-quo, procentueel daalde de opkomst van 84 naar 75 procent: de nieuwe cijnskiezers hadden blijkbaar geen belangstelling voor de verkiezingen. M.b.t. Zedelgem wordt een ander beeld vastgesteld: in 1851 kwam nauwelijks de helft van de stemgerechtigden naar de stembus, in 1854 werd bijna 70 procent bereikt. Misschien ligt de verklaring in het feit dat bij deze stembusslag de "burgemeester" aangeduid moest worden.

Aantal stemgerechtigden.

Afgaande op de bevolkingscijfers van de drie gemeenten, was er slechts een kleine groep inwoners die het lokale politieke toneel in het midden van de 19de eeuw mee konden bepalen. In Zedelgem en Aartrijke waren slechts 3 % stemgerechtigd, in Loppem het dubbele. In vergelijking met de laatste gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober 1994 in Groot-Zedelgem was 73 procent van de bevolking stemgerechtigd.

De Burgemeester en Schepenen.

Bij de verkiezingen in Loppem behaalde Charles van Caloen-de Gourcy het maximum aan stemmen en werd benoemd tot Burgemeester. In Aartrijke en Zedelgem verliep de benoeming van de Burgemeester compleet anders: Pieter Logghe uit Aartrijke en Joseph Lievens uit Zedelgem, moesten qua aantal naamstemmen, respectievelijk drie en vier kandidaten laten voorgaan. Ook zij werden Burgemeester in hun gemeente. M.b.t. de schepenfuncties waren de kaarten voor de verkiezingen blijkbaar ook reeds geschud.

"L'histoire se répète".

Bron:

PBC Brugge: "*Tableau présentant la composition du Conseil Communal*", 1854-1855.

Bibliografie m.b.t. bevolkingcijfers:

VERVENNE A, DHONT A., *Geschiedenis van Loppem*, Loppem 1974.

RONSE F., *De Geschiedenis van Zedelgem-Veldegem*, Kortemark 1979.

POLLET J., *Bijdragen tot de geschiedenis van Aartrijke, 1740-1814*, Aartrijke 1986.

STATUS ANIMARUM VAN ZEDELGEM ANNO 1755

Géry Cappon

Wijlen E.H. Jules Pollet, ex-voorzitter van onze heemkundige kring Pastoor Ronse, heeft één van de drie nog bewaarde 18de-eeuwse Status Animarum van Zedelgem gepubliceerd (1). Het betreft de interessantste van de drie, omdat plaatsaanduidingen en de routebeschrijving van de pastoor erin voorkomen, waardoor de domiciliëring van de inwoners partieel gèreconstructureerd kan worden.

De Status Animarum van 1755, opgemaakt door E.H. J. Ketels, vermeldt enkel de lijst van de Zedelgemse bevolking per haardstede, opgesplitst in twee categorieën: enerzijds de communicantes (diegenen die hun H. Communie gedaan hebben) en anderzijds de non communicantes, vooral kinderen jonger dan 13 jaar. De term "haardstede" wordt hier opzettelijk gebruikt i.p.v. "gezin", omdat de meeste (landbouwers)gezinnen ook onderdak verleenden aan knechten en meiden.(2)

De Status Animarum van 1755 is door de pastoor gedagtekend 28 en 29 april (*compositum die 28a et 29 aprilis 1755*); zijn opvolger had één dag meer nodig om zijn parochianen te bezoeken. In het totaal heeft E. H. Ketels 231 gezinnen opgetekend, die samen 1.148 inwoners telden: 749 personen hadden hun H. Communie gedaan, 399 personen niet. M.a.w. 66 procent van de Zedelgemse bevolking moest zijn Pasen houden.

Alhoewel de periode tussen de opstelling van beide documenten

slechts acht jaar bedraagt, waardoor de bevolking geen grote wijzigen ondergaan heeft, blijft de vergelijking van de twee Status Animarium vrij moeilijk, omdat de twee pastoors een totaal verschillende route afgelegd hebben.

Hierna volgt de volledige lijst van de inwoners van Zedelgem in 1755. De namen, niet gevolgd door een geboorteplaats, zijn volgens het document in Zedelgem geboren: '*quibus non appor. locus nativat sunt hujas*'.

Inrichting van de lijst.

Na het nummer van de haarstede, volgt de naam van het gezinshoofd. Indien gehuwd (x), volgt op dezelfde regel de naam van de echtgenote.

Op de volgende regels - met insprong - volgen de namen van de kinderen. Links de kinderen die reeds hun eerste communie deden, rechts de kinderen die hun eerste communie nog niet deden, gevolgd door hun leeftijd. Indien de voornaam niet gevolgd wordt door de familienaam, dan is deze dezelfde als die van het gezinshoofd (vader).

Op de volgende regels komen - zonder insprong - de naam van de mede-inwonenden.

Het volgende schema ter verduidelijking:

Nr	Gezinshoofd (vader)	x	echtgenote
	kind (communicant)		kind (non communicant)
	kind (communicant)		kind (non communicant)
	....		.....
	mede-inwonende		
	mede-inwonende		
	.....		

- 1 R.D. J. Ketels, pastoor, Lichtervelde
Helena Van Roosbeke, Lichtervelde
Barbara Serruys, Ruddervoorde
- 2 D.C. Pavot, medepastoor, Brugge
Anna Maria Dhayere, Ardoois
- 3 Guilliame De Ketelaere x Maria Verplancke
Adriana
Regina
Philippus Allemeersch
Pieter De Knock
Joannes Baeleberghe
- 4 Joseph Mahieu, Merkem x Isabella Lust, Ruddervoorde
Ferdinandus Francisca, 11 j
Anna
- 5 Marie Vanmaele, vidua D. Demeulenaere
Isabella Badt, 10 j
- 6 Jacobus Demeulenaere x Anna De Ketelaere
Petrus Demeulenaere, 2 j
David Haverbeke, Aatrijke
Petrus Carton, Jabbeke
Marie Anne Allemeersch
- 7 Franciscus Vyncke x Marie Logghe, Aatrijke
Joanna, 2 j
Maria, 2 m
Joanna Jaqueloot, Loppem
- 8 Jacobus Denys x Marie Anna Logghe
Anna Logge
- 9 Hubertus Van Praet x Petronilla Brandt, Loppem
Laurentius Anna Dobbelaere, Snellegem, 10 j
Genoveva

- 10 Joannes Van Cante, Ruddervoorde x Anna Schoolmeester, Loppem
Barbara, 4 j
Regina Deetens
Joannes Deetens
- 11 Ludovicus De Deckere, Snellegem x Joanna Casteleyn
Bruno Joannes, 12 j
Angela, 10 j
- 12 Jacobus Benoot, Ruddervoorde x Susanna Brandt, Loppem
Ludovicus Walburga, 7 j
Isabella Jacobus, 5 j
Philippus Bernardus, 3 m
- 13 Anna Logge, vidua Joannes Verplancke
Joanna Verplancke
Genoveva Allemeersch, Aartrijke
- 14 Pieter Stevens, Moorslede x Agatha Dewitte, Zerkegem
Philippus, 5 j
Isabella, 2 j
Catharina Sevenoye, Antwerpen
- 15 Ferdinandus Vyncke x Maria Anna De Crock, Aartrijke
Victoria, 1 j
Anna Wittesaele, Aartrijke
- 16 Petrus Terry, Torhout x Maria Verplancke
Jacobus Vanhoute, 8 j
Petrus Masculin, Becelare
- 17 Emmanuel Vermout x Petronilla Callewaert, Aartrijke
Anna, 7 j
Isabella, 3 j
Genoveva, 6 m
- 18 Joannes Pathou, solitarius

- 19 Melchior Storme x Adriana Verduyn, Loppem
 Pieter
 Anna
 Jacobus Beyts
- 20 Barbara Storme, vidua Bonifatius Bonte
- 21 Nicolaes Simar, ° ? x Isabella Storme
 Petrus, 1 j
- 22 Leonardus Storme x Isabella Colpaert
 Leonardus Joanna, 11 j
 Anna Joseph, 7 j
 Pieter, 5 j
 Gaspar, 3 j
 Joannes Colpaert, 12 j
- Antonius Gossion, ° ?
- 23 Pieter Rieul x Brigitta Maree, Aartrijke
 Anna Joannes, 11 j
 Joanna Theresia, 8 j
 Brigitta, 2 j
- Thomas Callewaert, Aartrijke
- 24 Petronilla Verheye, solitarius, Aartrijke
- 25 Marie Vanrentergem, vidua Lambrecht Vandycke, Wingene
 Brigitta Van Dycke Pieter Van Dycke, 11 j
 Anna Van Dycke
- 26 Philippus Haselare, solitarius, Brugge
 Ambrosius Lievens, Waardamme
 Godeleva
- 27 Anna Slembrouck, vidua Pieter Vanmaele
 Maria Anna Vanmaele

28	Emmanuel Storme Maria Emmanuel Joannes	x	Angela Logghe, Aartrijke Andreas, 10 j Godeleva, 8 j Marcus, 6 j Cecilia, 2 ½ j
29	Joannes Denijs, Snellegem Joannes Haverbeke, Aartrijke Joannes Deprez, Eernegem Elias Maes, Varsenare Joanna Anneca, Ichtegem	x	Anna Lievens Isabella, 3 j Anna Maria, 2 m
30	Ludovicus Van Geluwe, Oostkamp	x	Marie Storme Maria Anna, 7 j Regina, 5 j Bernardus, 3 j Cecilia, 8 m Joseph Verhelle, 17 j
31	Rochus Martelee Joannes Isabella	x	Marie De Knock, Loppem
32	Ludovicus Verheye	x	Aldegonde Devolder Anna, 11 j Jacoba, 7 j Pieter, 5 j Regina, 6 m
33	Anna Neuverue, vidua Gerardi Smul Appolonia Provoost		
34	Pieter Baekelant, Gits	x	Regina Smul Maria, 4 j Petrus, 3 j Joannes, 8 m

35	Adriaen Steculorum Joannes Steculorum Joanna Logge	x	Helena De Ruwe Pieter, 11 j Regina, 9 j Dorothea, 6 j Bernardus, 3 j
36	Joannes De Ketelaere	x	Petronilla Muylle Guillielmus, 8 j Joannes, 4 j Petrus, 1 j
37	Alexius Lycke	x	Isabella De Ketelaere, Ruddervoorde Anna, 4 j Marie, 1 j Theresia, 1 j
38	Aegidius Denys Brigitta Pieter	x	Anna Verplancke Aegidius, 11 j Benedictus, 8 j Adrianus, 4 j Isabella, 1½ j
39	Bathazar Storme Pieter Anna	x	Anna Verduyn, Loppem
40	Joannes Diesbout, Duinkerke Franciscus, Middelburg in Vlaanderen Constantia, Middelburg in Vlaanderen	x	Amelberga Hugebaert
41	Elias Ballieuw	x	Joanna Koeckuyt, Brugge Joannes, 3 j Leonardus, 2 j Petrus Jacobus, 8 m

42	Pieter Ballieuw Maria Anna Pieter Brigitta Cecilia	x	Anna Hugebaert Joannes, 5 j
43	Franciscus Reubens Jacoba Anna	x	Petronilla Spyns, Aartrijke
44	Pieter Lievens Cyprianus Vanhoorne, Aartrijke Albertus Pollet, Torhout Laurentia Rammant, Ichtegem Jan Degeselle, viduus	x	Maria Degeselle, Aartrijke Pieter, 7 j Maria Francisca, 4 j Joannes, 2½ j Josephus, 14 d
45	Pieter Martelee Isabella De Clerck, Aartrijke	x	Godeleva Sanders, Torhout Anna, 4 j Martha, 2 j
46	Clemens Wybo, Rumbeke Petronilla	x	Appollonia Haverbeke, Ruddervoorde Philippus, 10 j Rosa, 8 j Ferdinandus, 4 j
47	Joannes Vanmaele Joanna Jacoba Anna Zacheus Martelee	x	Marie Pype Liborius, 14 j Victoria, 11 j

- 48 Joannes Denys x Petronilla Vandewalle, Loppem
 Regina Adrianus, 9 j
 Franciscus
 Pieter De Praet
 Pieter Kerckhove, Ruddervoorde
- 49 Joannes Keuninck, Lichtervelde x Anna Denys
 Anna, 1 j
- 50 Isabella De Ketelaere, vidua Petri Martelee
 Bruno Martelee
 Joannes De Knock
 Joanna Busschuyt
- 51 Joannes Dert, Oedelem x Aegidia Desmit, Pittem
 Isabella Bout, 16 j
- 52 Chrysostomus Vanrentergem, Aartrijke x Petronilla De Ketelaere
 Pieter, 12 j
 Anna, 7 j
 Regina, 5 j
- 53 Joseph Bout x Petronilla Van Daele
 Joannes Ferdinandus, 7 j
 Petrus, 2½ j
- 54 Florentina Lagro, vidua Jacobi Drieu, Gits
 Anna Drieu, 3 j
 Pieter Drieu, 9 m
- 55 Laurentius Deetens x Anna Braet, Snellegem
- 56 Pieter Van Daele x Barbara De Ketelaere, Ruddervoorde
 Rosalia, 2 j
 Petronilla Baele, 7 j
 Veronica De Ketelaere, Ruddervoorde
 Angela Jaqueloot, Ruddervoorde

- 57 Michael Van Daele x Petronilla Verplancke
 Ludovicus
 Judocus
 Pieter Munij, Ichtegem
- 58 Petronilla De Ketelaere, vidua, solitaria
 Anna Daenekint, vidua Adriani Goemaere, Snellegem
 Jacobus Goemare, 7 j
 Anna Goemare, 6 j
- 59 Anna Timmerman, vidua Th. Verplancke
 Richardus Verplancke Carolus Verplancke, 11 j
 Angela Verplancke Anna Verplancke, 10 j
 Isabella Verplancke, 2½ j
- 60 Carolus Dekeyser, hooftman, Torhout x Godeleva Parmentier, Torhout
 Genoveva
 Isabella
 Anna
 Marinus Lauwers, Ruddervoorde
 Franciscus Victor, Kachtem
 Carolus Keirsebilck, Ruddervoorde
- 61 Joannes Custers, Heythusen ? x Petronilla Denys
 Maria Petronilla, 7 m
- 62 Jacoba Ketels, vidua .... Thaon
 Joanna Thaon, 5 j
- 63 Joannes Hoste, Oostkamp x Anna Vandersteene
 Rosa Joannes, 9 j
 Marcus Balduinus, 8 j
 Marie Vandersteene, 9 j
- 64 Jacobus De Rudder, jongman
 Dorothea De Rudder
 Marie Wybo

- 65 Jannes Vandaele, viduus
Cornelis Vandaele
Cornelia Haverbeke
Joannes Maertens
- 66 Balduinus Beuselinck, Loppem x Anna Van De Ketele
Brigitta, 5½ j
Maria, 2½ j
Joannes Diesbout, Middelburg
Aldegonde Vanthourenhout
Ignatius Weerbrouck, Zwevezele
Jacobus Beuselinck
- 67 Pieter De Knock x Anna Ketels
Isabella, 7 j
Maria Anna, 5 j
Pieter, 3 j
Joanna, 9 m
Dorothea Brandt, Loppem
- 68 Pieter Buffel x Barbara Vandewalle, Loppem
Maria Anna Lievens, 13 j
Regina Lievens, 7 j
Jacobus Lievens, 4½ j
Joannes Buffel, 3 j
Balduinus Buffel, 1 j
Thomas Buffel, famulus
Joanna Allemeersch
- 69 Joannes Benoot x Barbara Lust, Pittem
Cecilia, 2 j
Isabella Van Dycke
- 70 Pieter Warnier x Isabella Hubrecht, Snellegem
Jacoba
Petronilla, 12 j
Pieter
Joannes, 8 j
Anna
Petrus Baba, 1 j

71	Petrus Van Daele	x	Anna Schaepdrijver, Varsenare
72	Valentinus Devriese, Ruddervoorde Petrus fs., Loppem	x	Godeleva Taverne Waardamme Agatha, Loppem, 12 j Maria, Loppem, 10 j
73	Joannes Colpaert Joanna Anna Isabella Maria Anna Barbara Lucas Verstraete, Zwevezele Joseph Keuninck, Ruddervoorde	x	Anna Maertens, Loppem Pieter, 10 j
74	Simon Copman, Wingene Anna Joanna Pieter	x	Laurentia Baele, Loppem Ferdinandus, 11 j
75	Pieter Pype Maria Anna Vanmaele	x	Anna Pattyn Franciscus Vanmaele, 11 j Regina Pype, 7 j Anna Pype, 3½ j Carolus Pype, 2 j
76	Pieter Colpaert Regina Colpaert fa. Joannes Pieter Christiaen Pieter Baele Joanna Reubens, Zwevezele	x	Dorothea De Knock Isabella, 12 j Franciscus, 10 j Joanna, 5 j Amandus, 3 j

- 77 Balduinus Vanixe x Joanna De Lycke
Anna, 8 j
Guillielmus, 3 j
Isabella, 1 j
- 78 Joannes Vermeulen, Ruddervoorde x Joanna Vanlersberghe, Beernem
Joannes Stubbe, 7 j
Joanna Stubbe, 5 j
- 79 Joannes Claerbout x Marie Van Damme
- 80 Cornelis Van De Winckel, Torhout x Joanna Van Damme
Joannes Stubbe, 9 j
Joanna Stubbe, 8 j
Cornelia Vandewinckele, 5 j
Cornelis Vandewinckele, 1 j
Marie Kesteloot
- 81 Pieter De Knock x Elena Demeulenaere
Pieter Vanmaele, 12 j
Joannes Vanmaele, 12 j
Joannes De Knock, 6 j
Jacobus, 4 j
Anna, 2 j
Petronilla Stubbe
Petronilla Beyts, Loppem
Joannes Crekelberge
- 82 Pieter Maertens x Eleonora Storme
Emmanuel, 10 j
Pieter, 9
Isabella, 8 j
Marie, 7 j
Jacoba, 4 j
Joanna, 10 m
Raphael Maertens
Anna Maertens

83	Andreas Verduyn, Oostkamp Marie Jan Cornelis	x	Marie Maertens
84	Petrus Van Dycke, viduus Barbara Marie Pieter		Isabella, 10½ j
85	Jacob Van Dycke Joannes	x	Petronilla Vandersteene
86	Donaes Balljeuw, Loppem Geneveva Wybo	x	Cecilia Van Dycke Isabella Balljeuw, 7 j Anna, 6 j Joseph, 3 j Marie, 2 j
87	Catharina Lanssens, vidua Vandycke, Barbara Van Dycke		Ruddervoorde
88	Jacob van Dycke fs Jacobi	x	Joanna Taverne, Ruddervoorde
89	Joannes Delycke Anna Martelee, Loppem Anna Geldthof, Eernegem Judocus Duytsschaever, Wingene Joannes Delodder, Brugge Pieter Boudewijn	x	Petronilla Maertens, Loppem Anna Colpaert, 7 j Maria Anna Lycke, 2 j
90	Marinus Pieters, Aalter	x	Petronilla Stevelinck, Staden
91	Pieter Baelenberge	x	Anna Belleghem Franciscus, 6 j Joseph, 4 j

100	Franciscus Verduyn	x	Petronilla Berge Ferdinandus Verplancke, 10 j Joannes Verplancke, 8 j Agatha Verduyn, 2 j
101	Stephanus Teetaert Godeleva	x	Cecilia Pieters Petrus, 9 j Ferdinandus, 7 j Agatha, 10 m
102	Juliaen Denys	x	Joanna Callieuw Anna, 5 j Ferdinandus, 7 j Veronica, 1 j
103	Jacob Callieuw	x	Anna Vanpraet Petronilla Degelder, Torhout, 12 j
104	Judocus Mullemeester Petrus	x	Petronilla Saegers Cecilia, 15 j Godeleva, 8 j Anna, 2 j
105	Pieter Ryde Anthone Crombé	x	Petronilla Willem Barbara, 15 j Marie Ryde, 7 j Pieter Ryde, 3 j
106	Alexander Verplancke	x	Judoca Callieuw
107	Jan Callieuw d'oude Bernart Callieuw, Loppem	x	Anna Teetaert Joannes Degelder, 10 ½ j

108	Leopoldus Mullemeester	x	Joanna Maes, Aartrijke Joannes, 14 j Aldegonde, 12 j Genoveva, 8 j Regina, 6 j Anna, 2 j
109	Nicolaus Rammant	x	Adriana Van Daele Isabella Baele, 12 j Isabella Rammant, 8 m
110	Joannes Bonte, Drongen Jacoba Willem	x	Petronilla Rudders Anna Bonte, 12 j Joannes, 6 j Dorothea, 3 j
111	Joannes Vermote Jacob Joseph Laurens	x	Brigitta Vanpraet Alexander, 12 j Joannes, 7 j Bernardus, 1½ j
112	Cornelis De Roo	x	Joanna Moeyaert Carolus, 7 j Joanna, 3 j
113	Pieter Blondeel, Aartrijke Stephanus Mullemeester Joannes Mullemeester Brigitta Blondeel, Aartrijke	x	Veronica Teetaert
114	Anna Scaliers, vidua, Waardamme		Philippus, 11 j
115	Joannes Callieuw de jonge Theresia Degelder	x	Aldegonde Vanpraet Laurens, 4½ j Pieter, 1½ j

116	Abel Denijs	x	Anna Casteleyn Ivo, 1½ j
117	Brigitta Vermeulen, vidua Adriani Calemberge Benedictus Calemberge		Joannes, 11 j
118	Jan Vanbelle	x	Regina Casteleyn
119	Jacob Ryde Jacob Marie	x	Regina Dickels Rosa, 13 j Joannes, 11 j Benedictus, 6 j
120	Jacob Cools Petronilla Anna	x	Rosa Denys Philippus, 10 j Helena, 8 j Isabella, 6 j Joanna, 2 j
121	Cornelia Rammant, vidua Anna Denijs		
122	David Loridon, Ruddervoorde Marie Thomas	x	Marie Moeyaert, Torhout
123	Theodorus Casteleyn	x	Helena Ryde Petrus Costers, Torhout, (nc) Pieter Casteleyn, 8 j Michael, 4½ j Joannes, 1½ j
124	Elias De Nys, Torhout Anna Veronica Jacobus	x	Marie Spiegelaers, Ruddervoorde Veronica Ollet, 8 j

125	Pieter Vanpraet	x	Joanna Callieuw Isabella, 4 j Joannes, 8 m
126	Petrus Marteel, Moerkerke Isabella Vandenberghe Thomas Vandenberghe Petronilla Vandenberghe Judocus Van Danse	x	Jacoba Mullemeester Anna Marteel, 3 j
127	Cecilia Poorters, vidua Cornelii Mullemeester, Torhout		
128	Boudewijn Verplancke	x	Anna Declerck, Lichtervelde Isabella, 6 j Marie, 3 j Rosalia, 8 m
129	Jacob Vanthourenhout Romanus Willem Rosa Willem	x	Petronilla Caelenberge Cornelius Willem, 11 j Joanna Willem, 7 j
130	Pieter Muijle, Oostnieuwkerke Helena Stubbe	x	Barbara Demunster, Torhout Joanna, 2 j Joannes, 3 m
131	Franciscus Plovie, Zwevezele Anna Van Denbussche Cornelia Vandebussche	x	Maria Anna Rammant Elias Spiegelaere, 13 j Marie Dejaeger, Brugge, 4 j
132	Jacob Larou Helena Perquy	x	Magdalena Ryde
133	Dominicus Vandamme, Torhout Isabella Van Damme	x	Joanna Goegebeur Anna Theresia, 2½ j Pieter, 5 m

134	Laurentius Vanpraet Joannes Guillielmus	x	Petronilla Velle
135	Albertus Mullemeester	x	Helena De Ketelaere Petrus Jacobus, 2 j
136	Carolus De Munck	x	Susanna Verplancke Petrus, 8 j Joannes, 6 j Anna, 5 j Joanna, 2 j Franciscus, 3 m
137	Marie Velle, vidua Joos Deroo Joseph Deroo Rosalia		
138	Thomas Teetaert	x	Petronilla De Roo
139	Cornelius Moeyaert, Torhout Jacobus Petronilla	x	Elisabeth Vermote Adrianus, 18 j Petrus, 14 j Bernardus, 8 j Augustinus, 6 j
140	Joannes Verplancke Ferdinandus Anna Pieter	x	Amelberga De Roo Simon, 12 j Isabella, 8 j Joannes, 3 j Jacobus, 1½ j
141	Joannes Teetaert	x	Joanna Larou, Torhout Joannes Moeyaert, 5 j Appolonia Teetaert, 1 j
142	Franciscus De Ketelaere	x	Rosa Mullemeester Pieter Vermout, 12 j

143	Jacob Callieuw Bernardus Joannes Leopoldus Simon	x	Judoca Deroo Josephus, 12 j
144	Joannes Beselaere Joanna Veronica Jacobus Romanus Willem	x	Joanna Deroo
145	Cornelis Teetaert	x	Aldegonde Deroo Isabella, 12 j Jacob, 10 j Appolonia, 8 j Anna, 1½ j
146	Petronilla Fevers, vidua Petri Teetaert Romanus Caillieuw		Anna, 12 j Barbara, 11 j
147	Pieter Walcarius	x	Victoria Slambrouck Bernardus Joannes, 1 j
148	Elizabetha Bellegem, vidua		Anna, 12 j Genoveva, 6 j
149	vidua Christiani Verplancke		Leonardus Cools, 11 j
150	Pieter Verplancke	x	Veronica Moeyaert Joannes, 2 j

151	Joseph Devacht	x	Marie Devonck, Hoestburg Anna Theresia, 1 j
152	Pieter Mullemeester	x	Regina Semoys, Meetkerke Victoria, 7 j Cecilia, 4 j Jacobus, 1 j
153	Jacob Denys Scholastica Alexander	x	Anna Devriese, Ruddervoorde Jacoba, 10 j
154	Christiaen Versyck, Torhout	x	Maria Engelbeen Carolus, 4 j
155	Joannes Cools Jacob	x	Judoca Verplancke Pieter, 14 j Isabella, 9 j Anna, 7 j Bernardus, 5 j Regina, 3 j Joanna, 8 m
156	Jacob Verplancke Pieter Jacob Isabella	x	Godeleva Cools Veronica, 10 j Genoveva, 8 j
157	Pieter Cools, Koolskamp	x	Marie Vandenberghe
158	Marinus Cools	x	Rosa Denys Philippus, 2 j
159	Marie Cornelia, vidua Christiani Vanbelleghem Rosa Vanbelleghem		
160	Jacoba Verplancke, vidua ... Cools		Aldegonde Cools, 6 j

- 169 Joseph Ketels, Loppem x Judoca Gisteyn, Lichtervelde
Sebastiaen, 12 j
Pieter, 8 j
Isabella, 2 j
- 170 Pieter Keirsebilck, Ruddervoorde x Regina Verplancke
Marinus, 5 j
Joseph, 2 j
- 171 Pieter Lucx, Aartrijke x Amelberga De Munster
Genoveva
Jacoba, 12 j
Franciscus, 6 j
Maria Anna, 2 j
Joseph Lucx fs. Cornelis, Aartrijke
Isabella Vertriest, Ruddervoorde
- 172 Franciscus Beernaert, Belle x Barbara Sabbe, Torhout
Barbara, Torhout, 7 j
- 173 Ignatius Beert, Roeselare x Joanna Demoor, Torhout
Bernardus Vermander, 12 j
Ferdinandus Vermander, 9 j
Joannes Vermander, 7 j
Joanna Vermander
- 174 Andreas Bonte, Ruddervoorde x Cornelia Verduyn, Loppem
Joannes, 10 j
Joseph, 8 j
Pieter, 5 j
Agatha, 2 j
- 175 Joanna Journe, solitaria, Brugge
- 176 Cornelius De Knock, Loppem x Cornelia Colpaert
Joannes
Petronilla
Cornelis De Knock, Loppem
Marie Vandenbussche, 8 j

- 177 Joannes Lyckens, Knesselare x Joanna De Bruyne, Aalter
 Joanna Naert, Jabbeke, 4 j
 Barbara Lyckens, Jabbeke, 2 j
 Brigitta Cramers, Knesselare
- 178 Petrus Schaessens x Catharina Demony, Snellegem
 Cornelius Isabella, 12 j
 Marcus
 Anna
- 179 Petrus De Ketelaere x Maria Anna Lievens
 Jacob De Ketelaere, 11 j
 ... Joannes, 9 j
 Petrus, 3 j
 Adrianus, 3 j
 Ferdinandus, 10 m
 Anna Theresia Drubbel
 Joannes Verplancke
 Cornelius Vandenbussche, Eernegem
 Franciscus Claerbout, Zwevezele
 Godeleva Brabant, Ichtegem
- 180 Balduinus Maertens x Jacoba Denys
 Joannes Copman
- 181 Jan Cools x Anna Claerbout
- 182 Julianus Rogiers x Francisca De Backer, Koolkerke
 Anna Laurentius Aneka, Jabbeke, 11 j
 Joanna Timmerman
- 183 Marie Schaessens, vidua Joanni Delender
 Marie De Lender Joannes, 12 j
 Petronilla Pieter, 8 j
 Jacoba
- 184 Martinus De Blouwe, Ieper Sint-Petrus x Marie De Cloet
 Rochus, 11 j
 Elena, 8 j

Agatha, 4 j
Perpetua, 2 j

- 185 Bruno De Ketelaere x Anna Martlee
Anna
Jacob
Petronilla
Joannes
Isabella
- 186 Joannes De Ketelaere x Adriana De Knock
Anna Petrus, 11 j
Petronilla Joannes, 9 j
Philippus, 7 j
Adrianus, 4 j
Jacobus, 1½ j
- 187 Marie Dekeyser, vidua W. De Ketelaere
Arnoldus De Ketelaere
- 188 Pieter Rogiers, Sint-Michiels x Anna Warnier
Emmanuel, 2 j
- 189 Anna Lambrecht, vidua M. Vanthourenhout, Snellegem
Joannes Vanthourenhout Eleonora, 10 j
Joannes, 2 j
- 190 Cornelis Schaessens x Anna Van Damme, Torhout
Joanna Petrus Ketels, 11 j
Leonardus
Petronilla
- 191 Thomas Buffel, vidua
Joannes Anna Parmentier, 9 j
Brigitta
Marie Anna

- 192 Cornelia Vande Ketele, vidua
Guilliaeme Vandamme
Anna
Marie Anna
Jacoba
- 193 Adriaen Egelbeen x Petronilla De Ketelaere
Anna Maene Adriaen Coessemaker, Aartrijke, 11 j
Benedictus Maene
Jacob Martelee fs. Jacob
- 194 Franciscus Debreine, Aalter x Helena De Ketelaere
Pieter
Florentina Stubbe
- 195 Franciscus Verplancke, Waardamme x Joanna Stubbe
Marie Bruynooghe Regina Bruynooghe, 14 j
Joanna Verplancke, 9 j

Joannes Stubbe
Joanna Catelaers, Oostkerke
- 196 Salomon Stubbe x Sarra Bussche, Aartrijke
Isabella
- 197 Antonius Vanhoute, Ruddervoorde x Regina Verplancke
Petrus, 9 j
Antonius, 3 j
Hubertus, 4 m
- 198 Petronilla Vanpraet
Judoca Vanpraet
- 199 Laurens Keirsebilck, Ruddervoorde x Anna Goegebeur
Joannes, 3 j
Francisca, 1 j
Isabella Vandewalle, ? j (nc)

Amelberga Vandewalle
Joanna Goegebeur

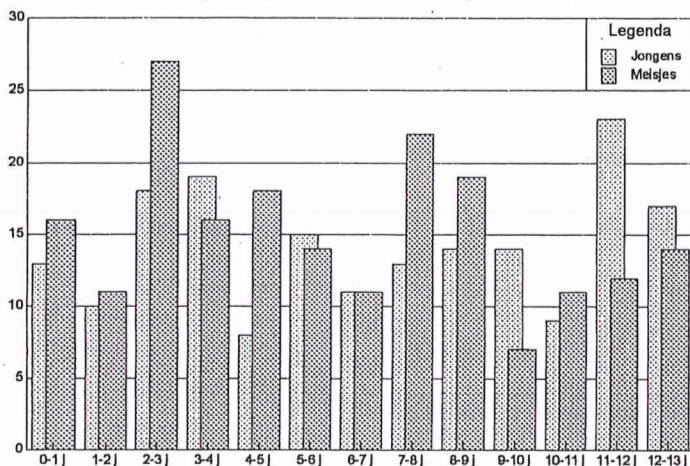
200	Pieter Demunck	x	Marie Roets, Beernem
201	Thomas Rammant	x	Jacoba Debreine Jacoba, 12 j Anna, 9 j Pieter, 6 j Isabella, 4 j Bernardus, 2 j
	Sebastiaen Rammant		
202	Martina Vermout, vidua, solitaria		
203	Adriaen Verduyn	x	Joanna Vanixe Philippus, 2 j Bernardus, 7 w
204	Juliaen Van Vooren, Snellegem Ludovicus Joanna Vanpraet	x	Amelberga Verplancke
205	Laurens Rieul Jacoba Maria	x	Paschasia Schaessens Richardus, 12 j Barbara, 4 j
206	Carolus Verplancke	x	Regina Pattyn Joannes, 11 j Pieter Logge, 8 j Isabella Logge, 5 j Jacobus Verplancke, 4 j Anna Verplancke, 1½ j
	Daniel Declerck, Sint-Andries Judoca Schaessens Pieter Ongena, Aartrijke		
207	Jacob Baelenberge Jacob Anna	x	Brigitta Rudders Bernardus, 9 j Regina, 7 j

- 215 Brigitta Baelenberghe, vidua J. Balliu
Joseph Reubens
Laurens Reubens
Susanna Reubens
- 216 Bernardus Teetaert x Marie Kindt
Joanna Isabella, 11 j
Anna, 8 j
Regina, 5 j
Francisca, 4 j
Adriana, 2 j
- 217 Joseph De Rinck, Aartrijke x Isabella Stevens, Aartrijke
Anna, 5 j
Philippus, 2 j
Pieter De Vaere, Aartrijke, 13j
- 218 Daniel Van Caneyt, Ardooie x Susanna Pieters
Joanna Eleonora, 12 j
Anna, 6 j
Barbara, 3 j
Philippus, 6 w
- 219 Pieter De Ketelaere x Joanna De Knock
Petronilla Baelenberge
Pieter Allemeersch
- 220 Isaac De Knock, Loppem x Joanna Stubbe
Jacob Philippus, 11 j
Pieter Anna, 9 j
Petronilla, 7 j
Joannes, 1 j
- 221 Juliaen Vanpraet
Pieter Vanpraet
- 222 Pieter Storme, Jabbeke x Joanna De Reijghere, Oostkamp
Anna, 5 j

- 223 Barbara Verplancke, vidua J. Allem(eersch)
- 224 Barbara Slembrouck, vidua
Pieter Regina, 10 j
- 225 Brigitta Vande Ketele, vidua Ch. L(ievens)
Marie De Deckere
Philippus Parmentier
- 226 Marcus Lievens x Marie Cath. Beernaert, Torhout
Joannes, 9 j
Petronilla, 7½ j
Marie Catharina, 5 j
Anna Theresia, 4 j
Christianus, 3 j
Arsenius Vanpoucke, St.-Michiels
- 227 Ludovicus De Cecker, Snellegem x Joanna Casteleyn
Bruno Joannes, 12 j
Angela, 10 j
- 228 Joannes Claeys, Bredene x Dorothea Casteleyn
Columba, Klemskerke, 11 j
Isabella, Klemskerke, 7 j
- 229 Cornelius De Knock, Loppem x Petronilla Stubbe
- 230 Philippus Azelaert, Brugge x Regina Deetens
- 231 Joannes Van Dycke x Anna Perneel, Lichtervelde
Anna Vyncke

Kinderen jonger dan 13 jaar in 1755

399 kinderen zijn non communicantes: 382 zijn jonger dan 13 jaar, 15 ouder en van twee is de leeftijd onbekend. Er zijn 204 meisjes jonger dan 13 jaar tegenover 197 jongens. In de leeftijdsgroep 13 tot 18 jaar hebben 9 jongens en 6 meisjes hun H. Communie nog niet gedaan:

Leeftijd	jongens	meisjes
13	2	2
14	5	1
15	0	2
16	0	1
17	1	0
18	1	0
totaal	9	6

De leeftijdsgroep jonger dan 13 jaar vertegenwoordigt 33,2 procent van de Zedelgemse populatie.

Gemiddeld wordt een haardstede bewoond door vijf personen. De bevolkingsdichtheid bedroeg 50 inwoners per km², het aantal haardsteden per km² slechts 10.

Vergelijking van de gegevens uit de Status Animarum van 1755 en 1763:

Karakteristiek	1755	1763	1763 t.o.v. 1755
populatie	1.148	1.242	+94
aantal communicantes	749	806	+57
aantal non communicantes	399	436	+37
kinderen jonger dan 13 jaar	382	400	+18
haardsteden	230	254	+24
aantal personen per haardstede	5	5	idem
bevolkingsdichtheid	50	54	+4
procent communicantes	66	66	idem

Bronnen:

1. **POLLET J.**, *Pastoor Joannes Ketels bezoekt zijn parochianen in 1763*, in Zilleghem, jg. 8 nr. 2 p. 51-62.
2. **R.A.B. Kerkfabriek Zedelgem nr 87.**

ZEEUWS-VLAAMS UITSTAPJE VAN ONZE HEEMKUNDIGE KRING

Op die milde zondagmiddag 1 september waren wij met een 25-tal leden te gast in twee piepkleine Zweeuws-Vlaamse dorpjes St.-Anna-ter Muident en Retranchement. Albert De Keyser (bestuurlid van de Heemk. Kring Sint-Guthago) was er onze kundige gids.

Na de verwelkoming loodste hij ons het bescheiden Ned.-Hervormde kerkje bij de imposante toren van Sint-Anna binnen. Daar kregen we in een notendop de rijke geschiedenis van het Zwindorp en de omgeving voorgeschoteld. Aan het verhaal van het kerkje wou de plaatstelijk koster per se zijn wedervaren van 40 jaar Sint-Anna toevoegen. Het beschermd kerkje, voor 40 jaar nog als een schuur, is vandaag een keurige bidplaats geworden.

Voor de beklimming van 150 treden tellende toren was een evenement. Een weids panorama met uitzicht op de Westerschelde met haar oceaandreuzen bood een enig spektakel. Na een rondleiding door de pittoreske dorpskom, ooit aantrekkingsplaats van kunstenaars al Streuvels en De Saedeleer..., trokken wij over landelijke wegen en oude dijken, richting Retranchement.

Hier richtte onze aandacht zich vooral op de vroegere versterkingen die nog steeds rond het dorp waarneembaar zijn. Retranchement was een verschan-sing die door prins Maurits aangelegd werd. De vierhoekige Nassauschans (1621) en een groot deel van de omwalling met haar bastions (1630-1640) zijn er nog aanwezig. Van het zaalkerkje in de dorpskom (1630) voorbij de standaardmolen (1643), maakten wij een wandeling van een tweetal kilometer, die in een gezellig café-restaurant besloten werd met een stug beidend maar mild traktaat van onze penningmeester.

B.D.

